

Olli Immonen: Demokratia on kriisissä EU-järjestelmässä

Kansalainen 21.6.2018 13:12

[Petri Saarela](#)

Perussuomalaisten kansanedustaja Olli Immonen sanoo, että demokratia on kriisissä EU-järjestelmässä, ei kansallisvaltioissa.

Perussuomalaisten kansanedustaja **Olli Immonen** [kirjoittaa Facebook-sivullaan](#), että nykyeliitin esillä pitämässä demokratian kriisissä ei oikeasti ole kyse demokratian kriisistä eurooppalaisten kansallisvaltioiden sisällä.

– Nykyeliitti ainoastaan käyttää demokratianpuolustuspuheitaan keppihevosenä ja aseena hyökätessään monissa Euroopan maissa valtaan nousseita kansallismielisiä ja konservatiivisia puolueita vastaan, kansanedustaja huomauttaa.

Immonen näkeekin demokratian olevan kriisissä EU-järjestelmän, ei kansallisvaltioiden sisällä.

– EU on suorastaan demokratian irvikuva, kun tarkastellaan sen toimintaa lähimenneisyydessä. EU-eliitin demokratian vastaisuus on käynyt ilmi esimerkiksi sen käskyttäessä Euroopan kansoja äänestämään EU:ta koskevien kansanäänestysten yhteydessä niin monta kertaa, että äänestystulos on ollut eliitille mieluinen, hän toteaa.

Immonen viittaa aiemmin tapahtuneisiin kansanäänestyksiin: tanskalaiset joutuivat äänestämään kahdesti Maastrichtin sopimuksesta ja irlantilaiset kahdesti Nizzan sopimuksesta ennen kuin sopimukset hyväksyttiin.

Samoin kävi myös Alankomaiden ja Ranskan kansanäänestyksissä, kun maissa äänestettiin EU-perustuslakisopimuksen hyväksymisestä. Tämän jälkeen perustuslaki muutettiin muodollisesti ”Lissabonin sopimukseksi”.

– Ensin kyseinen perustuslaki siis hylättiin molempien maiden kansanäänestyksissä, mutta tämän jälkeen perustuslaki muutettiin muodollisesti ”sopimukseksi”, jolloin kansanäänestystä ei eliitin päätöksellä enää tarvinnut järjestää, kansanedustaja muistuttaa.

Kansanedustajan mukaan demokratian toteutumattomuudesta EU:ssa kertoo myös se, että vaaleilla valitsemattoman virkamiehistön määräysvalta kansallisvaltioiden asioihin on EU:n myötä kasvanut.

– EU:n komission valta on jatkuvasti kasvanut, kun yhteiseen päätöksentekoon alistettujen asioiden määrä on lisääntynyt. EU:n vallankahvassa häärii myös vaaleilla valitsematon komissaari, jolla on aivan liikaa henkilökohtaista päätäntävaltaa asioihin.

Immosen mukaan EU:ssa on aiheuttanut eripuraa pienten ja suurten jäsenmaiden suhde toisiinsa päätöksiä tehtäessä. Ristiriitoja on synnyttänyt muun muassa se, että Saksa ja Ranska ovat keskinäisissä kokouksissaan pyrkineet sopimaan EU:n tulevaisuuden suunnasta jo ennen pienten maiden mukaantuloa neuvottelupöytään.

– Nyt EU:n integraatiota ollaan jälleen viemässä eteenpäin suurten maiden johdolla Euroopan kansoilta lupaa kysymättä, perussuomalaisten kansanedustaja Olli Immonen painottaa ja jatkaa: – Tämä on Jyrki Kataisen ja kumppaneiden käsitys demokratiasta. Minun ja monen muun eurooppalaisen käsitys demokratiasta on hieman toisenlainen.

EU on toimiva demokratia

Uusi Suomi, 16.6.2016 10:00 [Ahto Apajalahti](#), piraattipuolue

Euroopan unionin päätöksentekoa haukutaan usein kuivuneilla mantroilla, jotka ovat parhaimmillaan vanhentuneita ja pahimmillaan täysin epäreiluja. Euroopan unionin päätöksentekoa ei pidä verrata johonkin haavekuvaan, vaan unionin jäsenmaiden omiin kansallisiin käytäntöihin. Kun näin tehdään, osoittautuu, että EU:ssa päätöksenteko toimii nykyisellään verrattain hyvin.

Väite: "Euroopan parlamentilla on liian vähän valtaa"

Usein sanotaan, että [Euroopan parlamentti](#) olisi jotenkin merkityksetön. Ei ole. Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeen parlamentti on täysin tasavertainen lainsäädäntöelin [ministerineuvoston](#) kanssa. Molempien pitää päästä yhteisymmärrykseen lain sisällöstä, jotta se tulisi voimaan.

Poikkeuksen muodostavat muun muassa eräät ulko- ja turvallisuuspoliittiset asiat. Niistä päättää ministerineuvosto (tai pääministerien muodostama [Eurooppa-neuvosto](#)), koska jäsenmaat ovat tehneet demokraattisen päätöksen olla antamatta näillä aloilla valtaa Euroopan parlamentille.

Käytännössä unionissa on siis kaksikamarinen lainsäädäntöelin, joka koostuu parlamentista ja ministerineuvostosta. Lainsäädäntöelimen kaksikamarisuus on EU:n jäsenmaissakin yleistä. Ministerineuvoston esikuva on Saksan parlamentin ylähuone liittoneuvosto, jonka jäsenet ovat osavaltioiden ministereitä.

EU:n lainsäädäntömenettelyä syytetään joskus sekavaksi. Se voi tuntua siltä maassa, jossa on yksikamarinen eduskunta. EU:ssa toimitaan kuitenkin hyvin samalla tavoin kuin niissä jäsenmaissa, joissa on kaksikamarinen lainsäädäntöelin. Kun kamarien toisistaan poikkeavat näkökannat pitää sovittaa yhteen, menettely monimutkaistuu väistämättä yksikamarisuuteen verrattuna.

Väite: "parlamentilla ei ole lakialoiteoikeutta"

Usein valitetaan siitä, ettei Euroopan parlamentilla ole lakialoiteoikeutta. Ei olekaan, mutta entä jäsenmaissa? Kansanedustajien aloiteoikeus on kaikkialla täysin muodollinen. Todellinen aloiteoikeus on hallituksilla. Suomessakin käytännössä kaikki lait hyväksytään hallituksen esitysten, ei kansanedustajien lakialoitteiden pohjalta. EU:n käytäntö, jossa viralliset lakiesitykset antaa komissio, ei poikkea mitenkään jäsenmaiden kansallisista käytännöistä.

Vaikka Euroopan parlamentilla ei ole virallista lakialoiteoikeutta, se voi kuitenkin antaa omasta aloitteestaan lausumia, jotka usein sisältävät lainsäädännön muutostavoitteita. Esimerkiksi Suomen eduskunnalla ei ole vastaavaa aktiivista roolia.

Unionissa on myös [kansalaisaloite](#) käytössä, mutta se ei ole toiminut kovin hyvin Suomeen verrattuna. Toisaalta osassa jäsenmaita [ei ole kansalaisaloitetta](#) ollenkaan.

Väite: "komissio on epädemokraattinen"

[EU-komissiota](#) syytetään usein epädemokraattisuudesta. Komission on kuitenkin nautittava parlamentin luottamusta. Parlamentti nimittää komission ja voi myös erottaa sen. Jo vuonna 1999 Jacques Santerin komissio erosi, kun kävi selväksi, että parlamentti antaisi sille pian epäluottamuslauseen. Kyse on siis todellisesta vallasta, ei vain muodollisuudesta.

Kunkin maan hallitus tekee ehdotuksen oman maansa komissaariksi. Parlamentti nimittää komission, ja voi hylätä komissaarilistan, jos sen sisältö ei miellytä. Ennen komissaariksi valintaansa jokaisen ehdokkaan on käytävä läpi [julkinen kuulemistilaisuus](#) parlamentin jonkin valiokunnan edessä. Sekä vuoden [2004](#), [2009](#)että [2014](#) EU-vaalien jälkeen parlamentti vaikutti konkreettisesti komission kokoonpanoon kieltäytymällä hyväksymästä mielestään sopimattomia tai epäpäteviä komissaariehdokkaita. Parlamentti myös vaati menestyksekkäästi, että vähintään kolmasosan komissaareista oli oltava naisia.

Suomessa eduskunta valitsee pääministerin, mutta muiden ministerien valinnasta päättävät käytännössä kunkin puolueen puoluejohtajat tai puoluevaltuustot. Mitään julkisia kuulemistilaisuuksia ei järjestetä. Esimerkiksi Britanniassa ministerien valinta on vielä Suomeakin epämääräisempää. Kuningatar nimittää pääministerin, joka valitsee muut ministerit oman mielensä mukaan.

Komission valinta on suoralla kansanvaalilla valitun parlamentin ja jäsenmaiden demokraattisten hallitusten yhteispelin tulosta. Miten komissio siis voisi olla epädemokraattinen?

Toki komissio voisi olla nykyistä demokraattisempikin, jos esimerkiksi komission puheenjohtaja valittaisiin suoralla kansanvaalilla. Tällaista järjestelmää ei kuitenkaan ole missään jäsenmaassakaan (Ranska pääsee lähimmäksi). Komissio on ainakin yhtä demokraattinen kuin jäsenmaiden hallitukset.

Väite: "EU-hallinto on liian iso"

Joskus valitetaan, että EU-komissio on liian iso, koska jokaisella jäsenmaalla on oma komissaari, joita on yhteensä 28. Kuitenkin monissa EU-maissa on yli 20 ministerin hallituksia, esimerkiksi [Ruotsissa on 24 ministeriä](#). Turhasta byrokratiasta unionia syyttävässä Britanniassa on [jopa satakunta ministeritason tehtävää](#) (varsinaiset hallituksessa istuvat ministerit ja apulaisministerit).

Entä onko unionissa sitten tolkuton määrä virkamiehiä? [Ei ole](#). EU:n palkkalistoilla on 55 000 ihmistä, eli 0,011 % unionin asukkaista. Vertailun vuoksi Helsingin palkkalistoilla on 40 000 ihmistä, eli 6,66 % kaupungin asukkaista. Budjetista hallintoon (palkat, rakennukset ja hallintopalvelut) menee 6 %, mikä on käsittääkseni varsin järkevä lukema mille tahansa organisaatiolle. Unionin budjetti on pieni, vain noin 2,5-kertainen Suomen valtion budjettiin nähden, eli varsin vähän yli 500 miljoonan asukkaan yhteisöltä.

Väite: "EU:n virkamiehillä on liikaa valtaa"

EU:n virkamiehillä on toki valtaa, mutta niin on kaikkien jäsenmaidenkin virkamiehillä. Enpä keksi millä perusteella voisi väittää, että Brysselin byrokraateilla olisi suhteellisesti enemmän valtaa kuin Lontoon, Pariisin tai Helsingin byrokraateilla.

Britanniassa haukutaan "vaaleilla valitsemattomia Brysselin byrokraatteja", mutta eihän virkamiehiä valita vaaleilla missään EU-maassa. Sitä paitsi juuri Britannia on kuuluisa siitä, että virkamieskunta siellä on epäpuoluepoliittinen ja riippumaton, eli [äänestystulokset eivät vaikuta sen kokoonpanoon](#). Yleensä tämä nähdään hyvänä asiana. Suomessakaan kansa ei varsinaisesti tällä hetkellä ihannoisi poliittisia virkanimityksiä.

Euroopan unionissa lienee mantereen puolueettomin virkamiesten valintamenettely. Kuka tahansa EU-maan kansalainen, jolla on vähintään alempi korkeakoulututkinto, [voi hakea virkamieheksi](#). Kolmivaiheisen kokeen läpäisseet saavat viran.

Varmaan EU:ssakin hyvävelijärjestelmä tulee vastaan virkamieskunnan ylemmille tasoille kohottaessa, mutta alimman portaan viran saamiseen oikeuttava EU:n laajuinen hakujärjestelmä näyttää Suomesta katsottuna taivaallisen tasapuoliselta ja reilulta.

Väite: "komissio vain keksii lisää byrokratiaa"

Keksiikö komissio vain lisää byrokratiaa ihmisten kiusaksi? Perinteisesti komissiosta on toki saanut alkunsa moni pikkutarkka säännös. Mutta onko tilanne yksittäisissä jäsenmaissa muka ollut jotenkin parempi? Suuri osa EU-sääntelystä koskee sisämarkkinoita, ja jäsenmaat ovat perinteisesti halunneet tämän alan olevan tarkasti säänneltyä.

Kansainvälistä kauppaa koskeva sääntely olisi hyvin monimutkaista ilman Euroopan unioniakin - jopa vielä monimutkaisempaa, koska valtiot sopisivat asioista keskinäisillä sopimuksilla, joiden yhteensovittaminen olisi painajainen. Kansainväliset kauppasopimusneuvottelut ovat tunnetusti hyvin monimutkaisia ja tuottavat sellaisia järkäleitä kuin EU:n ja Kanadan välinen [1 600-sivuinen CETA-sopimus](#).

EU:ssa sääntely tapahtuu sentään keskitetysti ja on jo sen ansiosta yksinkertaisempaa. Vai miltä kuulostaisi 28 keskenään erilaista 1 600-sivuista kauppasopimusta yksittäisten EU-maiden ja Kanadan välillä?

EU:n perinteinen pikkutarkka sääntely on pitkälti seurausta jäsenmaiden kansallisista käytännöistä. Ajat sitä paitsi muuttuvat. Nyt halutaan vähentää sääntelyä ja byrokratiaa. Tehtävä on otettu vakavasti, kuten komission varapuheenjohtaja Frans Timmermans osoitti äskettäin [kirjoituksessaan Helsingin Sanomissa](#).

Vuosina 2014-2016 Barroson ja Junckerin komissiot [ovat peruuttaneet](#) yhteensä 150 [aiemmin](#) tehtyä [lakiehdotusta](#). Suomessa normien purkamisesta on puhuttu paljon, mutta mitään vastaavia peruutuslistoja ei ole näkynyt. Kun komissio vuosina 2009-2014 esitti työohjelmassaan keskimäärin 130 uutta aloitetta vuosittain, Junckerin komission to do -listalla on ollut viime ja kuluvana vuonna [yttimekkäästi 23 aloitetta](#).

EU:n norminpurkutalkoot näkyvät muuten jo Suomen eduskunnan työssä. Eduskunnassa käsiteltyjen [EU-asioiden määrä](#) oli vuonna 2015 pienempi (118) kuin kertaakaan aikavälillä 2007-2014 (190-277). Sipilän hallitus ehti vuoden 2015 valtiopäivillä antaa 150 lakiesitystä.

Se on saman verran kuin mitä Kataisen hallitus antoi vaalikauden ensimmäisenä vuonna 2011.

Väite: "EU:ssa lobbarit jyräävät"

Entä sitten lobbareiden, eli yritysten ja järjestöjen edunvalvojien valta EU:ssa? Se on toki merkittävää, ja siinä on merkittäviä ongelmia. Niin on tosin kaikissa jäsenmaissakin. EU:lla on [lobbarirekisteri](#), joka on tosin vapaaehtoinen, mutta melko laajasti käytetty. Suomessa [ei ole minkäänlaista lobbarirekisteriä](#). Eduskunnassa lobbareita kutsutaan hämäävästi "asiantuntijoiksi".

EU:ssa on myös [säännöt](#) siitä, että virkamiehet eivät saa siirtyä viroistaan suoraan lobbareiksi, vaan heillä on vuoden karenssi. Suomessa ei ole minkäänlaista karenssia, vaan esimerkiksi Jyri Häkämies siirtyi elinkeinoministerin paikalta suoraan Elinkeinoelämän keskusliiton johtoon. Vastaava siirtymä olisi EU-tasolla laitonta korruptiota.

On vaikea nähdä, miten EU:n päätöksenteko olisi jotenkin enemmän lobbareiden hallussa kuin tyypillisen jäsenmaan kansallinen päätöksenteko. Suomessa varsinkin työmarkkinajärjestöjen valta on laajalti tunnettua. Tekijänoikeuslakien valmistelu [on Suomessa ollut lobbarien temmelyskenttä](#), kuten moni muukin ala. Lobbauskysymys koskee kaikkia länsimaisia demokratioita, Euroopan unionia muiden joukossa.

Itse asiassa Euroopan parlamentti on osoittanut, että siltä löytyy uskallusta haastaa hyvin suuren rahan tukema lobbaustoiminta. EU:n kemikaalilainsäädännössä paineet olivat teollisuuden puolelta kovat, mutta silti syntyi melko kuluttajaystävällinen tulos. Parlamentti [kaatoi "väärentämisen vastaisen kauppasopimuksen", ACTA:n](#), vaikka komissio ajoi sitä monien teollisuusalojen voimakkaalla tuella.

Enpä muista Suomesta yhtään tapausta, jossa eduskunta olisi kaatanut hallituksen ajaman ja teollisuuden voimakkaasti lobbaaman lakiesityksen. Suomen hallitushan kannatti ACTA-sopimuksenkin hyväksymistä viimeiseen asti.

Yhteenveto: EU on toimiva demokratia

Euroopan unioni on toimiva demokratia. Sen päätöksenteossa jotkin asiat ovat paremmin kuin jäsenmaissa keskimäärin, jotkin ehkä huonommin. Siinä on samantyyppisiä ongelmia kuin kaikissa jäsenmaissa. Rehellisesti asiaa tarkasteleva ei kuitenkaan voi millään päätyä tulokseen, että Euroopan unionin päätöksenteko olisi jäsenmaiden keskiarvoa epädemokraattisempaa tai huonompaa.

EU:n asema jäsenmaiden [kansansuosiota kalastelevien poliitikkojen sylkykuppina](#) on ansaitsematon.